

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

нестандартних творчих завдань для виконання студентами як альтернативу навчальним завданням.

Доцільно ввести закордонний досвід з подолання психологічної інерції, який виникає через «рецептурний метод» навчання.

Найкраще творчі здібності розвиваються, коли студент бере участь у реальній роботі (науково-дослідній). При цьому зростає зацікавленість студента до предмету, це стимулює розвиток творчих здібностей. Тому кафедри зобов'язані залучати студентів до своїх досліджень.

Створити в університеті постійно діючий методичний семінар для викладачів і студентів за методами та практиками творчого навчання. Виховання та розвиток творчих особистостей повинно бути «індивідуальним», результати їх роботи повинні відзначатися, також повинні відзначатися їх керівники.

Список використаних джерел:

1. Краснощок І., Демченко О., Кравцова Т. Практичні аспекти розвитку soft skills в освітніх закладах України: використання інноваційних методик та технологій. Перспективи та інновації науки 2023. 10 (28). С. 247–256.

2. Розвиток креативності фахівців з управління проєктами: навч.-методич. посіб. / О. Пономарьов, М. Гринченко, О. Лобач, М. Черемський. Харків: НТУ «ХП», 2020. 52 с.

3. Рябовол Л. Креативність як предмет психолого-педагогічних досліджень вітчизняних вчених. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2020. №190. С. 42–47.

КОЛБІНА Людмила Анатоліївна

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Розвиток творчих здібностей учнів початкових класів є предметом уваги багатьох учених (Н. Будій, Н. Бондаренко, В. Іванова, Н. Іщенко, М. Лук'янчук, І. Осадченко та ін.). Це питання набуло особливої актуальності в умовах переосмислення освітньої парадигми на всіх її рівнях. Відповідно Концепції НУШ, творча діяльність стає основною рушійною силою прогресивних змін у закладах освіти.

Особливо важливу роль у розвитку творчих здібностей учнів початкових класів відіграють інноваційні технології (ігрові; інтерактивні; організації освітніх проєктів; ТРВЗ-технології; розвитку критичного мислення; раннього та інтенсивного навчання; цифрові технології та ін.), уроки (математики, мовно-літературних та природничих предметів). Успіх у застосуванні методичних прийомів для творчого розвитку молодших школярів, залежить від того, як учитель організовує освітній процес, від професійної майстерності та здатності

викладу учням завдань у цікавій формі. Значний потенціал для формування творчих здібностей учнів початкових класів має дидактична гра (орієнтована на розвиток спостережливості, уваги, пам'яті, мислення, мовлення, сенсорної орієнтації, кмітливості та винахідливості), особливо на початковому етапі навчання, коли освітній процес орієнтований на адаптаційно-ігровий підхід. Саме дидактична гра сприяє формуванню пізнавальних процесів, які є основою учнівської творчості. Тому її доцільно використовувати при навчанні в різних галузях, включаючи математику, мови та природничі науки.

Сучасна дидактика визнає ігрові форми навчання як ефективний спосіб взаємодії між педагогами та учнями, а також як продуктивний метод спілкування, який включає елементи безпосередності та зацікавленості.

Серед дидактичних ігор є ті, які розвивають психічні процеси, залучають до творчої діяльності учнів початкових класів – це такі, як: «Домалою картинку»; «Зміна властивостей»; «Фантастична тварина» та ін.

Для забезпечення щоденної пізнавальної творчості дітей молодшого шкільного віку варто звернути увагу на передовий досвід учителів початкової школи у впровадженні ігрових технологій. Серед методичних прийомів, які заслуговують на схвалення, є ляльковий театр, пантоміма, інсценування казок та ін. Дидактичні ігри необхідно проводити систематично та цілеспрямовано під час кожного уроку, починаючи з простих ігрових ситуацій і поступово ускладнюючи їх, у міру накопичення знань, умінь та навичок учнів, а також формування пізнавальних компетенцій.

Здобувши основи правил гри, учні початкових класів у колективній освітній діяльності вдосконалюють свої індивідуальні пізнавальні процеси, такі як пам'ять, кмітливість, самостійність і наполегливість.

Дидактична гра в початкових класах ефективно привертає увагу здобувачів освіти до предмета пізнання та підтримує їх інтерес до важливого та складного навчального матеріалу протягом тривалого часу. На початковому рівні здобуття освіти учнями початкових класів, ігрові елементи є дуже результативними, а пізніше сюжетно-рольова чи творча гра розвиває необхідні інтелектуальні операції для розвитку творчих здібностей, такі як моделювання, порівняння, узагальнення, конкретизація та класифікація.

Вміння доводити, прогнозувати, бачити, ставити та розв'язувати освітні проблеми є важливими етапами у розвитку творчої самостійності. Крім того, участь у грі сприяє внутрішній розкритості учнів початкових класів, що є необхідною умовою для прояву творчості.

Серед ефективних методів розвитку творчих здібностей учнів початкових класів як під час уроків, так і в позаурочний час, можна виділити написання творів різних жанрів, креативні перекази, лінгвістичні ігри, розв'язування ребусів, кросвордів, шарад та загадок, складання казок, а також творчі домашні завдання. Особливе значення мають самостійні творчі роботи, оскільки вони сприяють підвищенню інтересу учнів до пізнання, розвитку їхньої

спостережливості та навичок досягнення цілей самостійно. Такі завдання також дозволяють краще проявити індивідуальні особливості мовлення та особистісні їх риси.

Стимулювати прояв творчих здібностей у здобувачів початкової освіти можна за допомогою таких цікавих методичних прийомів, як: «Від фантазії до малюнка»; «Сценарій мультфільму» тощо. Такі завдання не лише підвищують інтерес дітей, але й дозволяє їм відчути себе «справжніми сценаристами», виконуючи звичні завдання у новому форматі тощо.

Нестандартні форми організації освітнього процесу, такі як уроки-конкурси, змагання, вікторини, мандрівки, конференції, уроки-казки, ділові ігри та тематичні ігрові уроки, також сприяють підвищенню творчої активності учнів початкових класів під час засвоєння нових знань. Вони допомагають ефективніше освоювати матеріал і вдосконалювати практичні навички.

Успішне педагогічне керівництво розвитком творчих здібностей досягається через партнерську взаємодію між вчителем та учнями. Такий підхід, орієнтований на особистісні стосунки між усіма учасниками освітнього процесу, сприяє стимулюванню їхньої активності, самостійності та ініціативи.

Поєднання творчої свободи у засвоєнні навчального матеріалу та індивідуально-диференційований підхід у педагогічній підтримці дають змогу вчителю початкових класів спрямовувати пізнавальну діяльність молодших школярів у позитивному напрямку. Це сприяє ефективності та емоційній виразності педагогічного спілкування, а також формує у школярів почуття соціального партнерства та поваги до думок інших. Принципи партнерства в освіті включають: «повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у стосунках; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність, горизонтальні зв'язки); соціальне партнерство (рівність сторін, добровільність у прийнятті зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей)» [1, с. 17].

Серед численних освітніх інноваційних технологій, що сприяють розвитку творчих здібностей учнів початкових класів, особливо важливо відзначити методи інтерактивного навчання «Групова робота»; «Мікрофон»; «Робота в парах» та ін. Використання інтерактивних технологій в освітньому процесі вимагає від учителя початкових класів знання фронтальних і кооперативних форм організації педагогічної діяльності, а також уміння застосовувати дидактичні ігри та методи, які допомагають учням критично мислити, дискутувати, прислухатися до думок однолітків, узагальнювати інформацію та формувати власні висновки.

Отже, вчителі початкових класів, які впроваджують інноваційні технології під час освітнього процесу в початковій школі, сприяють формуванню активних, творчих і самостійних здобувачів освіти, що ставить перед собою за мету сучасна освіта.

Список використаних джерел:

1. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.

KOLESNICHENKO Olena

INNOVATION POTENTIAL OF A HIGHER EDUCATION TEACHER

Higher education institutions are centers for creating innovative educational concepts and are constantly searching for the best way to form and develop creative qualities of a person. At the same time, an urgent problem is to choose the most effective way to prepare the subjects of the pedagogical educational process for meaningful, competent and productive interaction in the new educational realities.

The growing interest and popularity of society's use of innovative learning and self-education technologies invariably lead to a global transformation of the role and function of the teacher. On the one hand, it is to ensure high quality training and education of the professional culture of the student's personality, and on the other hand, it is to form professional qualities – self-identification as a personality of a new innovative type and the desire for self-development.

At the current stage of development of higher education, the teacher acts as a mentor who accompanies an individual educational route; a leader who has the ability to develop strategies for the development of innovative and creative ideas; an innovator who adapts and promotes both new educational projects and creates innovative technologies and educational platforms.

The practical implementation of the state policy of introducing modern innovative models of retraining and advanced training of scientific and pedagogical staff is possible provided that the HEI teacher is aware of the values of innovation, actualization of creative abilities, unrealized and hidden resources, human capabilities, creation of conditions for self-development in professional activities as a strategic factor in life.

At the legislative level, the basic educational concept of professional retraining and advanced training of teaching staff in the context of additional professional education is defined, the priority of which is professional development of a person in changing conditions of professional activity and social environment.

The solution to this problem is largely determined by the willingness of teachers to improve their professional activities, the availability of internal personal resources, the desire and ability to seek their own non-traditional solutions to emerging problems, to perceive and creatively implement innovative approaches in education. One of these resources is the innovative potential of the individual, which is seen as the ability to self-determination in the space of possibilities for choosing goals and ways to further

КЕРНАС Андрій В'ячеславович Психолого-педагогічні аспекти розвитку творчих здібностей у студентської молоді	192
КИРИЄНКО Олена Олександрівна Розвиток креативності у майбутніх учителів біології як одна з умов успішного формування їх професійної компетентності	194
КІРДАН Олена Анатоліївна Наукові підходи до визначення сутності та змісту креативності майбутніх викладачів	198
КНЯЖЕВА Ірина Анатоліївна Актуальні тенденції формування змісту педагогічних освітніх компонентів у ЗВО	201
КОВАЛЬОВА Тетяна Михайлівна Розвиток креативності як складової підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту	204
КОВАЛЬЧУК Володимир Володимирович, ДОЛИНСЬКА Людмила Василівна Концептуальний підхід для формування креативності студентів у педагогічному університеті	209
КОЙЧЕВА Тетяна Іванівна Креативність учителя як запорука його професійного становлення в умовах інноваційного освітнього середовища	218
КОКОТЄЄВА Анастасія Сергіївна Формування креативності у здобувачів вищої освіти	221
КОЛБІНА Людмила Анатоліївна Вплив інноваційних технологій на розвиток творчих здібностей учнів початкових класів	223
KOLESNICHENKO Olena Innovation Potential Of A Higher Education Teacher	226
КОЛІСНІЧЕНКО Наталя Миколаївна Креативність та соціальні інновації як ключовий елемент ефективного публічного управління	228
КОЛЬЧАК Валентина Андріївна, ТОДОРОВА Валентина Георгіївна Використання технологій креативного мислення у підготовці фахівців з фізичної культури і спорту	234
КОН Олена Олександрівна Розвиток креативного мислення молодших школярів засобами додатків GOOGLE	236
KONDRATIEVA Iryna Theories Of Creativity	238
КОНСТАНТИНОВ Дмитро Сергійович Креативне мислення тренера-викладача як інструмент формування психологічної стійкості та саморегуляції у дітей молодшого шкільного віку	241
КОСТЕНЮК Наталя Іванівна Формування креативності персоналу як джерела інноваційного потенціалу організації	244
КОФІЖИУ Ганна Олексіївна Розвиток креативності в учнів старшої школи на уроках зарубіжної літератури	247
КОХАНСЬКА Світлана Володимирівна Розвиток креативного мислення на заняттях з музично-теоретичних дисциплін у майбутніх педагогів	250